

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у ланту, на по године
10 фран., на четврт год. 5. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштом
ском уплатницом непосредно ад-
министрацији „Глас Црногора-
ца“ на Цетиње, или отплатити
на поштом на пошту; а коме је
паричије, може се претплатити
код г. Петра Рамадановића,
К. Ц. агента у Котор. Дониен
се плаћа уредништву. Рукописи
се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
а по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Приликом јубилеја Њ. В. Цара Франца Јосифа, Њ. В. Господар благоизволио је ставити на расположење г. Кућинском, аустро-угарском министру при нашем Двору, неколико медаља „за усердије.“

— На међународној конференцији против анархиста у Риму, која је отпочела свој рад, Црну Гору заступа Његова Преузвишеност г. Нелидов, руски посланик при италијанском Двору, и господа статски санјетници Владимир Случевски и Сергије Зволањски.

— Г. де ла Булиниер, новонаименовани министар француско Републике при нашем Двору, присуство је на Цетињу из Дубровника са г. М. Трибером, секретаром легације.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 27 новембра.

Званично саопштење петроградске владе о намереновању Краљевина Ђорђа за врховног повјереника велесила, које су задржале судбину Крита у својим рукама, објављено воћ у прошлом броју депешом бечког „Кор. Вира“, петроградски листови доносе у цјелини. Пошто се изложило djelовање јевропског концерта докле је Русија предложила грчког Краљевина за гувернера Крита, то саопштење вели: „На жалост нијесу све државе дијелиле њене погледе на ту кандидатуру, и ствар уређена Крита опет се зауставила. Далеко од ма којијих себичнијих сврха, одушевљена једином жељом да се нађе најбољи исход из политичкијих потешкоћа, царска влада, изјавивши своје погледе на критско питање, дигла је са себе сваку одговорност за тешке посљедице, које су неминуемо морале наступити услед даљег оклијевања у уређењу острва, и изразила је готовост причекати који нови предлог са стране држава, да се дође до задовољног ријешења критичкијих потешкоћа. Такав један предлог није закаснио и одма је био предусретен пуштем саучешћем Русије, која се искрено старала о што бржем успостављању нормалног поретка на Криту, како у интересу критског становништва тако у интересу општег мира. Иницијативом француске владе, између четири државе, које су задржале своје ескадре на критичким водама, а по имену, између Русије, Француске, Италије и Инглеске дошло се до споразума о организацији привремене владе под врховнијем руковођењем савјета четири инострана адмирала, до коначног избора генерал-гувернера. У току пет мјесеца адмирал улагали су своје напоре у правилној организацији аутономне управе, сријетајући на сваком кораку сметње како са стране турских власти тако са стране муслиманског становништва; ово посљедице су потицале на отпор турске посаде, удаљење којијих су дуго и узалуд тражили адмирал, с правом наодећи у њиховом присуству главну сметњу, да се установи на острву чврст поредак. Основаност тог мишљења адмирала потврдила се; оправдало се

и страховање царске владе. Одуговлачење успостављања чврсте централне власти на острву с примјеном свијех аутономијских начела управе и с удаљењем с Крита непријатељски расположенијих према Хрићанима турских посада, напаво је изазвало крваве догађаје на острву, и овога пута први покретачи били су турска војска и муслиманско становништво. Обзиром на тако немиле догађаје и неуспјехе, да се установи привремена влада из начелника иностранијих ескадра, царска влада није нашла да се може даље чекати, и циркуларнијем телеграмом и депешом од 2 септембра на руске представнике у иностранству на пово је обратила пажњу шест велесила на неопходност, да се што прије учини крај тешком искушењу, ком се подвргавамо многострадајуће критско становништво. У исто доба, италијанска влада са своје стране, предложила је свијем шест држава неколико тачака с намјером да се што прије ријеше критске потешкоће. Измишљивши тијем поводом мисли, Русија, Француска, Италија и Инглеска дошли су до закључка, да је без одлагања неопходно, обзиром на општи обрт догађаја на Криту, обратити се на отоманску владу с предлогом, да опозове са острва у одређеном року све турске војске, која је била главнијем узроком посљедице смутње и немира, а у случају да на то не пристаје Турска, да се одма приступи удаљењу турских војске помоћу јевропске војске, с упуством адмирала да се постарају о личној и имовинској безбједности муслиманског становништва. Што се тиче Немачке и Аустрије, одбивши непосредно учешће у djelовању држава односно критског питања, оне су изјавиле ипак да им се неће противити“. За тијем се изазиве какве су кораке учинили у Цариграду преставници велесила заштитница, и како је била удаљена турска војска с Крита. „Да се коначно ријешити Критско питање, било је потребито тај час постарати се да се на острву установи централна административна власт. И пошто се државе нијесу могле сагласити у избору особе за генерал-гувернера, и у сваком случају требало је и одобрење Султана, силом признанијих Његовом Величанству суверенијих права, то иницијативом царске владе, велесиле су јединодушно ријешиле, да замоле грчког Краљевина Ђорђа да се прими врховног повјереника на Криту, опуномоћеном велесила, да установи административну управу, на основу аутономијских начела, која су прошле године израдили инострани посланици у Цариграду. Услед тога преставници Русије, Француске, Италије и Инглеске у Атини, по наредби својих влада, обратили су се Његовом Величанству Краљу Јелина с молбом, да дозволи Краљевину Ђорђу да прими вишеспомећуто знање с овим главнијема условима: Врховни повјереник добија привремено, за три године, опуномоћење да умири Крит и да организира управу острва. Наименовани повјереник признаје врховна права Султана над Критом. Прва његова брига биће да установи сагласијем народне скупштине

аутономну управу, која ће бити дужна да обезбједи личној и имовинској слободу свијех Хрићана без разлике вјере. Затијем му предстоји одма приступити установљењу заштитнице или мјесне војске, која ће удржавати ред на острву. За организацију управе четири државе дају потребита средства. Ову су наредбу преставници у Атини испунили 14 тог новембра, и Његово Величанство Краљ Ђорђе изволио је допустити својом Узвишеном сину да прими ово опуномоћење велесила. Предстојећи долазак на Крит Његовог Краљевског Височанства као врховног повјереника, опуномоћеника велесила, без сумње ће бити дочекал с пунијем повјерењем становништва критског, које је у течају више од по вијека тријело највише преврате судбе. Давање пак самоуправе критском становништву под врховнијем руковођењем Краљевина Ђорђа, отпочињући нов живот Хрићана, учиниће један пут за вазда крај периодичкијем крвавијем догађајима, који су нарушавали спокојство на Истоку и непрестано пријетили општему миру. Царска влада има тврдо умишљење, да ће такви резултати, послједице не малијих жртава и напора у корист спокојства међу народностима у Турској, допринијети вишеу утврђењу пријатељских односа између Русије и сусједне јој отоманске Царевине, и у исто доба, да ће послужити у очима свега хришћанског истока најбољим доказом плодотворног утицаја мирољубиве, по вазда чврсте и посљедице руске политике.“

Из овога саопштења види се дакле, да Немачка и Аустро-Угарска ипак нијесу пристале на кандидатуру руску, и за то четири велесиле шилу на Крит Краљевина Ђорђа као свога опуномоћеника на одређено вријеме — за три године!

„Петроград. Вједомости“ поздрављају овај догађај, „јер послједице жалоснијих појава, којијема је било тако богато путовање Вилхелма II. у Св. Земљу, овај догађај значи побједу хришћанске идеје на истоку. Овај догађај такођер показује, да толика Немачка к двоји Турско, помоћу наслона на Малу Азију, развија се о заједничку вољу држави-заштитница, наодећи протудjelовање са стране држава, које су заинтересоване у нормалном развоју јевропског источног питања.“

БИСМАРК ЗА ВРИЈЕМЕ НАШЕГ РАТА
год. 1876—1878.

Михенски лист „Алгемајне Зајтунг“ објелодањује прешену између Клеаза Бисмарка и баварског Краља Лујдига II. из тог важног доба.

Једно писмо Бисмарково, писано у Кисингену 5 јула 1876, гласи:

„На жалост политика ме не оставља са свим на оном миру, који је потребан у бални; дипломатским бесплодним радницама дају више повода опште неспокојство и нестрпљење, по права опасност по мир, бар што се тиче Немачке. Они су по нужди бесплодни, догод борба у границама Турске не буде дозрела за рјешавање. Ма како се свршила та борба, увјек ће бити могућ споразум између Русије и Инглеске ако буде узajemне искрености, пошто — и догод — Русија не тежи да узме Цариград. Далеко ће теже бити трајно посредовање

између аустро-угарских и руских интереса; али за сад су оба цара двора сложна и ја сам убјеђен да ће ми Ваше Величанство одобрити што ја одржавање те ствари сматрам као главни задатак немачке дипломатије. За Немачку би била велика неприлика, када би имала да бира између та два сусједа, с којима стоји у тако тијесном пријатељству; јер ја не сумњам да радим у смислу Вашиг Величанства и свију немачких владалаца, када у нашој политици заступамо начело, да би Немачка требала својеволно да учествује у рату само када када би јој наљало да брани неумишљене немачке интересе. Турско питање, догод се развија у границама Турске, по мом скромном схватању не додирује никакве немачке интересе ради којих би било приједно заглазити у рат. Између Русије и једне или двије западне силе може доћи и до рата, а да Немачка ипак у њему не учествује. Али далеко би тежи случај био када би се завадиле Аустрија и Русија, и ја се надам, да ће састањак та два монарха у Рајхштату уродити добрим плодницама за утврђење њиховог пријатељства. Срећом цар Александар жељи мир и унија, да је положај Аустрије према југословенском покрету мучнији и неодољивији, по положај Русије. За посљедњу су у питању спољни, а за Аустрију унутрашњи и животни интереси.

Бисмарк.

У једном писму, датираном у Кисингену 29 јуна 1877, вели се:

Ако је, као што чујем, набор Вашиг Величанства пао на г. Рудхарта, онда послједице онога што ми је о њему говорио Хоенлое, могу бити само благодаран Вашиг Величанству и предвиђати, да ће с њиме моћи с повјерљивом искреношћу говорити не само о унутрашњим него и о спољним пословима царевине, што је за мене службена и лична потреба према представнику Вашиг Величанства. У овом тренутку наш је положај према инквизицији још онакав иети, каква је био и цијеле зиме, а нада, да нае рат неће захватити, неослабљена. Вјера Русије у позадност наше сусједне политике није је поразила, а тиме је порастао и изглед, да ће се отклонити такви развоји, против који би Аустрија била својим интересима приморана да предузме акцију. Ми се с успјехом трудимо да одржимо добре односе између те двије царевине. Наше пријатељство с Инглеском није до сад отуд претријело никаквом унутрашњем, а и вијести које су из тамошњег двора разишле политички интригант, као да Немачка намјерала да узме Холандију, могае су само у круговима инерских дама прозвониле највише клеветништво, али како не суетају, али канда најзад већ посустављају они који су им до егора преронали. У таквим приликама спољашња политика царевине је у стању, да сву своју пажњу обраћа пуљкама на западу, који је од 300 година на овако тако често затрпавала Немачку својим интригама. Ја не вјерујем увијеравањима, која добијамо од оних, али ипак не могу дати царевини друга сањета, до да до ауба науружана и с пушком к пози отекнуће могући нов пренад...

Бисмарк.

Једно писмо Бисмарково Краљу Лујдигу од 12 августа 1878 садржи ова мјеста о берлинском конгресу и о односу Немачке према Аустро-Угарској:

Конгресом је за сад завршена политика, чију је умјестност за Немачку Ваше Величанство благовољело признати у овом мластом писму. Ми смо објавили на миру, опасност прекида између Аустрије и Русије отклонена је, а наши односи према објема пријатељским сусједним државама очували су и утврђени. Народно се радујем што је пошло за руком, те је знатно појачано још младо повјерење Аустрије према нашој политици како у кабинету тако и у становништву те царевине. Убјеђен сам да ће ми Ваше Величанство само одобравати ако се и у будуће будем трудим, да одржим спољну политику царевине у обилежењем правцу и ако будем према томе сада радио код Порте и иначе, да се помоћу дипломатије по могућности олакша овај тужан задатак, који је Аустрија, ма и мало досад, примила на себе.

ЈУБИЛЕЈ ПЕДЕСЕТОГОДИШЊЕ СЛУЖБЕ

ВЕЛИКОГ КЊАЗА

МИХАИЛА НИКОЛАЈЕВИЧА

На Аранђелов-дан прослављен је најсвечаније у Петрограду јубилеј педесетогодишње службе Њ. Ц. В. Великог Књаза Михаила Николајевича.

Та прослава постигла је свој врхунац у следећем Царском рескрипту:

Ваше Царско Височанство.

На дан свечане прославе педесетогодишње Ваше државне службе, подижући топле молитве за здравље Вашег Височанства, да продужите службу Русији и најприлицију сатрудб Мени, ја у исто доба осјећам срдачну потребу да поновим изразе чувствва високог уважанана разиорених Вашијех заслуга пред Престолом и Отаџбином.

Будући од дана рођења назначени незаборављеним Вашијем Родитељем на службу артиљерије, Ви сте сјајно испунили Његову Царску вољу. Из младијех година еродивши се с артиљеријом, Ви у току свег Вашег државног дјеловања никада нијесте престали о њој брижити старати се. За вријеме Вашег испуњавања дужности генерал-фелдмаршала, руска артиљерија, постојано усавршавајући се, учествовала се, технички дио у њој знатно се развио и порастао је број учебнијех завода, који су је снабђивали специјално приуговорљеним официрима. Ваша непрекидна брига о артиљерији и артиљеристама припадници Вама срца Вашијех многобројнијех подчиненијех.

С младијем годинама Вашег Височанства неразлучно је свезана успомена о Вашем учешћу у славној обрани Севастопоља, које Вам је дало право на награду орденом св. Ђорђа 4-ог степена, и које је дало почетак даљем Вашем дјеловању на бојном пољу. Наименовање Ваше г. 1862 за намјесника кавкаског и заповједника кавкаске војске пружило Вам је прилику да сјајнијем побједама над непријатељем у два пута покријете себе бесмртном славом: године 1863 — 64 редом рјешитељнијех дјела с горскијем племенима, Ви сте довршили покорење западњег дијела Кавказа, а г. 1877 војска, која се находила под Вашијем начелством, разбила је савијем непријатељске силе на Аладжинскијем висовима и узела је неприступну тврђаву Каре, Орден св. Ђорђа дајући првијех степена, двије сабље: златна за храброст, и украшена драгим камењем, за довршетак кавкаског ратовања, и виши чин генерал-фелдмаршала — била је награда управљања и ратног неукетва Воје побједоносне војске.

Упореду са овим ратнијем подвизима, нијесу мање знаменити труди Вашег Височанства и на пољу грађанске управе на Кавказу, последице умпрена којег Ви сте улагаали трајне напоре, да уведете у овој пространој области начела грађанствености и да утврдите неразлучне везе Кавказа са осталим дјеловима Царевине. Испуњавајући са својственом Вам енергијом овај важан државни задатак, Ваше Височанство, у исто доба, очинском бригом о потребама подчиненог становништва,

запали сте стећи себи безграничну љубав свијех слојева мјестног друштва.

Плодоотворну дјелатељност Вашу на Кавказу Ви сте били принуђени оставити за то, да би, следејући позиву ступишега на Престо Драгога Родитеља Мота, узели на себе нове, првостепенне важности, дужности, које су скопчане са високом службом пресједника државног савета.

Руководићи послове ове највише установе, Ви сте узимали најжакље учешће у свијема реформама посљедњег доба, и у Њогу почивши Цар нашао је у нама много искуснога и ревнискога помоћника у најважнијем законодавнијем пословима царевине. Учествујући прије у сједишцима Саијета под Вашијем пресједништвом, ја сам се лично увијеро, колико Ваши безпристрасни и просвијешћени погледи на истините потребе државне судјелују у правилном правцу послова, који долазе на преглед државног савета.

С благодарношћу набрајајући Ваше заслуге на корист Русије, ја не могу прегнати ни Ваше дјеловање као главнога начелника војено-учебнијех завода, које не будући дуго због наименовања Вашег год. 1862 за кавкаског намјесника, ипак се озапменовало реформнијем радом, изазвав уруђење војенијех школа, које су толико припомогле учвршћењу сјајнога стања наше војске, свестрапни интереси које и до данас су тако блиски Вашему Височанству.

Ова блискост к интересима војске и дубоко знање ратничке природе и потреба ратничкога особља нијесу могли не вршити благотворни утицај на послове Александровског комитета за рањенике, ком Ви пресједавате у току посљедњих шест година. Срдачно заузимање око његовога позива и дјеловања још боље је обезбједило добро дјело помагања војницима, који су својом крвљу запечатили службу Престолу и Отаџбини.

У Вашем угледном, дугом и разноликом раду, Ваше Височанство ваљда је било достојнијем тумачем најљепшијех својетавна правага Руса: прегнућа у бој, свијетскога ума у државнијем пословима и благога срдачнога поштовања са људима.

Русија је праведно оцијенила Ваше Височанство за та прелијепа душевна својства и оставиће Вам за ваљда благодарна, споминући Ваше име поред имена најбољих и најкориснијех својих трудбеника.

Господари, кроз царевања којих је текла Ваша честита служба, више пута су Вам изражавали своје одобравање пуно пријанја.

На данашњи радосни дан, желећи на ново одати пошту Вашем царском Височанству, ја сам паредбом војене власти, заповиједно гвардијској артиљерији, оданна блиској Вашему срцу, да одаје Вашему Височанству исте почести, које по уставу иду Мени.

Нека служи ова почет видљивијем знаком безграничног уважења мота према Вашем Височанству, најстаријем и најтежије љубљеноме члану Царског Дома, који даје високи примјер како се служи Отаџбини.

На оригиналу сопственом руком Његовог Величанства написано је:

„Желећи из душе да на много љета продужите најприлицију ми Вају сатрудбу, остајем према Вашем Височанству трајно

благонаклони, благодарни и срдачно љубећи Вас унук

НИКОЛАЈ

Ливадија, 4 новембра 1898.

Њ. Ц. В. Велики Књаз Михаил најмлађи је син блаженопочившег Цара Николаја Павловича, а најстарији члан Царско-руског Дома.

Књижевност, умјетност и просвјет.

(Краљ електрицитета.) Краљ електрицитета — ово је име добио Никола Тесла на свјетској изложби у Чикагу, а италијански Star уједном свом броју од 1892. кретило га лавом наука, а зна се, да се Инглези баш не разбацају суперлативима, и да у самој Америци стручњаци те врсте узимају највећи глас у цијелом свијету. И до сада је цијела литература на Инглеском, француском, њемачком, мађарском и српском језику, расправљала електричне изуме Н. Тесле. Већ је 1889. год. имао преко 50 патената на разне моторе, на трансформације електрицитета, разне електричне моторе, и друге изуме, а између његовијех изума начинила је нарочито сензацију једна електр. машинерија, која пренаша снагу водопада Ниагаре у Чикаго и Буфало. — Већ кад је то створило, већ онда је нагласило, да ће снагу тог огромног водопада препијети у Европу и то без никакве жице. Основом те предпоставке његове, била је тако звана Аутохарфа, помоћу које је Тесла већ пет година прије Марковића био у стању опћити без жице на даљину од 20 миља. Од тога доба је непрестано тражио, испитивао и усавршавао свој изум, и међутим је учинио нова открићења на пољу електрике која су од неизмјерног значаја.

Сада нам стижу први гласи из Америке о тим новим изумима, којима се је Тесла у једанпут издигао над свима научњацима свијета, и којима је прибавио још већу славу и хвалу имену свом, као оним похвалама, којима га обасипају и у Европи и с ону страну Океана. Ако су ти гласови истинити онда ће резултати, које је Тесла са електричном струјом без кабла постигао, отворити нову еру, а име Тесле ће даљеко надмашиити Едисона.

Док Марковић није око усавршења телеграфна без жице, не постигнут никакв резултат, дотле је Тесла наумио, да са једног мјеста, сасвим по вољи и на неизмјерну даљину, преноси на друго мјесто мноштво електричне силе без жице. Најавио је пред једним америч. јурналистом, да би он кадар био набавити цијелу париску изложбу 1900. год. са пужном електричном снагом, коју би директно транспортирао са Ниагаре без никакве кабла.

Наум свој израдио је већ до најмање ентине, и добио је на њ већ најпространије патенте. Што су чувени романсијери немогућих ствари бујном фантазијом својом до сада измислили, те свијет тиме забављали, то ће позако језивијали Тесла остварити и у животу привести. Може се јасно појмити каквијех ће промјена овај нови проналазак назвати. Епо и пр. електричној жезленици, као што Тесла вели, не ће од сада требати ни подземних ни

сатирана. За то неки не могу ни данас заборавити она племићка добра, што су се по паредби Муравјева предавала огњу због скрипања устана — групе објеменијех, еријеланијех, затворенијех по тамницама, расијанијех по Сибиру. — контролишући наметнуту на становништво, — борбу која се тада водила с католичком црквом... Али се такође не може заборавити ни дјеловање тадашњијех преставника те цркве, тијех жандара-испана, који су ужасе простирали између приврженика законите власти, ни оно страшно напрезање, које је морала тада искусити Русија, дирнута у своје достојанство уредљивијем мијешањем у њенијем пословима Западне Јевропе. Туга успомена удвостручава се сазнањем, да је борба, која се водила прије 35 година, била борба двију еродиранијех племена, двају братскијех народа. — Лијена је ова ентименталност, али је још јешће признање које је у Вијени ојеконјетено заслуженоме Русу, који је толику опасност удаљио од своје отаџбине.

Други је споменок откривен у Севастопољу 18 новембра, у присуству самога Цара Николаја, храбром Синопском хероју и брањоцу Севастопоља, П. С. Нахимову.

Добивши васпитање у поморском кадетском корпусу, Нахимов је отпочео своју каријеру у Архангелску под командом славног адмирала Лазарева, и с њим је у брзо довршио трогодишње путовање око свијета. С Вијетом мора прешао је на службу на Средоземно море, и тако је био учесником славне битке код Наварина, а мало за тим постао заповједником корвете „Наварина“.

Од г. 1834 дјеловање Нахимова развија се на Црном мору, гдје 1832 постаје вице-адмиралом, у ком чину затијече га кримски рат.

надземних воја. Кола ће се из једног попутка кретати, управљати, заустављати, а персонал ће тек с тога бити нуждан, да води контролу над путницима, и да нази да кола улицом кога не прегазе.

И Тесла ради са тако званим осцилаторима, као Марковић, ал с том разликом, што он, као што тврди, може у један осцилатор да сложи више милијарда Волти, те да сву ту масу од снаге, по вољи, без никакве опасности, концентрише на једном мјесту, које му је баш по вољи. И то је оно, што је важно. Овај проналазак биће zgodан за управљање зракоплана (луфтбалона) и бродова, и имаће нарочито велику улогу при ратовању, које ће реформирати, ако га сасвим не укине. Тесла је осип овога један торпед изумио, који се може без морнара послати са копна, ма на како удаљену флоту; осим тога изговорила неке шрапнеле, који се са етотинама етотина мила даљине могу бацити на непријатеља, да га смрне и уништи, а да и не зна ко га је убио. — Што је New-York Herald проговорио, ево се обистинило, јер је највеће чудо овога свијета скончано са именом Н. Тесле. Тесла, ма да већ годинама живи у Америци, са чежњом мисли на своју домовину, гдје има разгранату родбину — један му је ујак пуковник, други митрополит у Сарајеву — спремао се је та милонарну изложбу кући, и већ је и пошао, али, као што је својој сестри на Ријени писао, задесила га је велика несрећа, у колико му је лабораторијум, који је више милијона вриједио, већим дијелом изгорео, те је свој план, да кући дође, напустити морао.*

(Раскол у Русији.) Ових дана изашао је из печатње „Огчет“ (извијештај) К. П. Побјесносеца, обер-прокурора рускога светог синагоде, о стању цркве у Русији у 1894 и 1895 г. Из овога Огчета саопштитемо некоја о расколу у Русији.

Раскол се у главном држи још тамо, куда текмо може да продре видјело истине, као у ријетко насељеним крајевима Сибирије, гдје густе шуме, планине, мочари дају расколу прилике и згоде, да се крије од мрских му проповједника и служитеља православне цркве. До каквога степена долази незнање у расколници (а непросвећеност највише и шири раскол), може да се види из примјера, доји се у Огчету наводи. У томоској епархији, у Сибирији, има у једном селу расколника од „аустријске“ секте (филипови). На питање, како је постала њихова секта, расколници они одговарају, да је аустријска јерархија била под земном скривена кроз 200 година, па се данас јавила на чудан начин. А на питање, зашто се јерархија назива аустријска? одговарају они, да је Аустрија тамо на истоку од старине православна земља. Код таквога непросвећенога свијета врзу се мислонири којекаквих раскола.

Ова аустријска лажна јерархија ужива у Русији потпуну равноправност са

*) Овај је чланак добио „Badchresti Naplo“, а за „Дубровник“ га је превео О. Г. В. а својом га је руком писала рођена сестра Теслина која живи на Ријени. — Неки дан је Никола Тесла брвојавио сестри да је са својим изумом готов и да му само полица фале које би волио добити из српских него на туђи руку, али ће то бити тежко.

Уредништво „Дубровника“

ЛИСТА К.

МУРАВЈЕВ И НАХИМОВ.

У текућем новембру Русија је открила два споменика двама својим заслужнијем синонима. Руски листови пуну су извјештаја о тим свечаностима и чланака у славу њихову.

На Аранђелов-дан откривен је у Вијени на најсвечанији начин споменик грофу Михаилу Николајевичу Муравјеву, славном *губернатору Пољска*, дједу садашњег рускога министра иностранијех дјела. У бородиној битци г. 1812 нашли су војници 16-годишњег прапорника (кадета) тешико рањена под погинулијем коњем. Смиловаше се на рањеном младићу и изпесу га из сраније ватре, што су је снажили Наполеонов топови. Тако је био снашен будући укротитељ Пољска. Оздравиши, следеће године био је опет у битци под Дражђанима. Послије рата он напусти војничку службу и ода се на друштвено и политичко дјеловање. Год. 1828 био је губернатор у Мохилеву, гдје се упознао са одношима западног краја. Год. 1830, приликом устанка у Пољској, био је додијељен главном команданту руске војске грофу Толстому, те је у Литви, у Мохилевској и витењској губернији организовао војено-политичку службу. Под Царем Александром II постао министром државнијех добара и чланом државног савета. Но због ентименталних напада са разијех страна напустио је једну службу за другом док најпослије није сасвијем одступио. Било му је тада 65 година.

Али напредне прилике опет су показале тог невољуларног државника на рад,

У то доба Русија се није била још сасвијем опоравила од кримскога рата. Тек што су почели војеку реорганизовати. Ослобођење мушката пријетило је економском кризом; а у Пољској бујну опет устанак, који се раширио по Литви и по западнијем губернијама. Непочетка руска влада надала се да ће успјети благијем мјерама; у највећем пламену устанка она је тако хувано поступала, да је у марту 1863 г. издала манифест, по ком сви Пољаци, који положе оружје до 1 маја, биће помиловани. Али кад се влада увијерала, да та благодет не помаже него само поткопава ауторитет власти, у Вијну је био послан Муравјев. С његовом појавом наступила је промјена из корјена у свој системи дјеловања. Суровост и окрутност Муравјева изашла је на глас.

Али је тада иза овога унутрашњег устанка Русији пријетила огромна јевропска коалиција, која је Пољске подржавала. Тада се хтјело да се спријечи, да она велика словенска и православна држава постаје оно што је данас.

Проф Муравјев је 1 маја 1863 наменован за гувернера у Вијни, и за по године угушен је био устанак, и тимем се изјавиши све непријатељске намјере са запада, који је био готов да се умјеша у унутрашње ствари Русије у корист Пољска!

Ипак је Муравјев и у том часу, кад је спасавао Русију, био у самој Русији осуђујан, па и данас му се јединодушно и безусловио не признаје заслуга. „Ма како објасњавати дјеловање Муравјева, — веде „Петроградске Вједомости“ — на дно душе остаје горчина сазнања, каквом је скупом цијеном био угашен пожар. Пољски устанак, ма како свршио, исто је носио Русији тешку рану. Сатирући непокорнога брата до неке сло и сами себе

Нахимов је код Синова уништио турско бродовље, који догађај обрадова сну Русију. Цар Никола I управио је синопском хероју писмо, које је почињало с ријечима: „Уништење турскога бродовља у Синову, није ете украсило љетописе руске флоте.“ Са свијех крајева Русије храбром адмиралу стизали су одушевљени поздравни, али о тој народној пошти није никад говорио, а срдно би се, кад би ко пред њим почео говорити о тој ствари.

Наименован начелником обране јужног дијела Севастопоља, Синопски херој изјавио је Меншикову, непризнајући себе најважнијем сукопунтијем генералом, да ће се радосно потчинити млађејму у чину, само да заповијед буде у достојнијем рукама. Али сребром та његова молба није била уважена. У току 10 мјесеца страшије опсаде, сваки дан и по неколико пута на дан, Нахимов је излазио на најопаснија мјеста, подржавано дух у војени, падавао наредбе, старао се о средствима одбране, као и о стању раненика, док 28 јуна 1855 не паде смртно погођен зрном у главу.

Синопска пobjеда и Севастопољска обрана дакле обесмртили су име Нахимова у руској историји; али тога јунака по мору и по суку, још више красе човјечанске врлине!

„Петроградске Вједомости“ питају, како је Нахимов од престога официра поштао историјском личности, гордонћу рускога народа. „Нијели му пobjеда код Синова дала право на такву славу? али побјеђивати Турке није нам то било првом. Учешће у обрани Севастопоља? Али ко није био јунаком у тој триста-четрдесет-деветодневној борби против три пут јачих непријатеља? Ко од њенијех учесника није себе покрио бесмртном славом и стекао права на вјечну благоданост потомства? Што је особито постало Нахимова? Поред

православним свештенством. У Москви има она свога архијерејског и своје подворје, из кога архијерејског управља попештинском сектом. Тамо има архијерејског своју цркву, у којој јавно служи расколничку службу. Одатле он управља свом сектом у Русији и тамо је средиште књижевнага рада, који је управљен против православне цркве. Овај раскол има и своје манастире у Русији. У многим мјестима има аустријска секта своје богомоље, богато украшене, а унутра су скоро као и православни храмови. Њихови свештеници и архијереји имају одежде, као и православни. И због те спољашње наликости аустријска је секта врло опасна. Она твори двије трећине од тако званих староверца. Рачунају да тих расколника има 1.293.785 душа.

Беспоповитинска страна раскола распада се на многе гране. Тако се једни зову чистјаконци, који су у забјакалској области и клоне се свака друштва, осим својих једномисленика. Други су, који неће криштење с водом; они су у могиленској губернији. Трећи су пасхалинци. Они су у черниговској губернији, вјерују, да је антихрист дошао осме године по Христову рођењу, и од то доба непрестано мијења времена и закон; тако је међу осталим уредио, да ново љето не почиње 1 септ. него 1 јануара, па је и пасхалију промијенио; они расколници празнују пасху на 8 дана прије 1 априла, а Христово рођење на 8 дана прије 1 јануара; сви мјесеци у њих имају по 30 дана и 30 часова и 15 минута; пасхалинци одричу свештенство, иконе свештеничке и изображење крста, само признају изображење Христа, Богородице и празника, али не писано, него ликовно. Пасхалинци се властима појинују само по невољи. У новије вријеме покренуо је у казанској епархији нов раскол, шумовски, који кажу, да је за свештеника довољан народни избор, а не треба му рокопослагање.

У посљедње вријеме појављују се беспоповитинска двије струје: једна нагиње аустријској секти, друга пада у равнодушност, губи свој расколнички карактер и постаје рационалистичка-сектанска. Али престајући бити вјерским општеством она добија карактер политична друштва. У том погледу Отчет особиту пажњу обраћа на секту бјегуна (страника) и непапешника. Ова секта вели, да су грађанске власти антихристове слуге, зато забрањују послушност њима и мијењање с њима; они не плаћају дажбине, неће да служе у војсци, неће заједничку молитву, тајне, иконе и обредну страну богослужења.

Међу Њемцима на Волги појавила се нова секта „Авдентиста седмога дана.“ Ова секта покренула је у 1863 г. и шири се листовима и броштурама, које штампају у Базелу, у Швајцарској. Ова секта очекује у кратку времену смак свијета.

У 1895 г. појавила се нова секта у оренбуршкој епархији. Они расколници називају себе пробуђеним душама, народом божјим, а народ их зове чтецима. Они говоре, да православна црква спрема људе не за царство божје, него за вјечне муке, па своје сасетанке имају на којима читају и поју молитве, које су сами саставили, и при томе уздишу, плачу, поникнују, грувају се по прсима, блиједе, обамру итд.

Њега нијесу мање сјајна и славна имена Корнилова, Истомина, ондјех као Нахимов, славнијех питомца из школе Лазарева, и најослије ту је и име Тоглебена... За што, ако о овдјења говорим се дубокијем поштовањем, Нахимова прије свега љубим? Нас некаква поштовања сита привлачи к њему, и чини га особито блакијем свијета нама. Да није отуда, што су у Нахимова тако видљиво упечатане прте правога Руса? Скроман у појави и у личијем потребама, сасијем прост и пристојан, он је радио свој посао и никад се њим није поносио, никада не схваћајући сву унутрашњу величину, с којом је вршио свој посао. Један од ученика савастополске обрће, назвао га је „Алексијем-человјек Божјијем“. Да, ако је по вољи, то је био „Алексије-человјек Божји“, по теме што неалобивост и прстота ове чисте кристалине душе нијесу биле способне да учине никоме ада, и притицала су ало, што се њој петој напоенило. Прани Хероизам и крије се у сличнијем природима; али је тијем дража, тијем светија нама упомена овог скромног човјека.

Он је сачуван поред Лазарева, Корнилова и Истомина, и то гробље, — вели поменути лист — постало је симолом наше ратне славе, напјејем падахнућем, нашом светњом, и не само приморска крнарпа, него и сва Русија благоговјено поштује

Тот родной гранитъ,
Гдѣ Нахимова могила,
Гдѣ Корниловъ спитъ!...

У псковској епархији појавила се тако-звана Јеленушкина секта. Ову је секту основала селанка дјевојка Јелена Петрова, која је у кући свог оца купила људе на молитву и том приликом говорила им, да не треба ни богослужења, ни свештенства, него њу, Јелену, треба да поштују, као изабраницу божју. Присталице овога раскола вјерују у скору смак свијета, посље кога ће „Јеленушка чистаја душа“ ступити у брак са Христом. У ових расколника нашли су и иконе „чисте душе.“

Отчет Побједоносцева казује, како се дио беспоповитине преокренуо у рационалистичко и мистичко сектанство, па вели, да ово узима све већа негативан карактер и постаје опасно не само у црквеном погледу, него још више у државном, јер у њему добијају главно значење политичне и социјалистичне мисли.

Секта штундиста одриче небеску и земаљску цркву, св. тајне и све обреде православне цркве. Мрзећи на православно свештенство, штундисти се непријатељски односе према данашњем строју рускога живота и проповиједају шкољива социјалистична начела. У штундизму данас је главна политична и социјалистична страна, а не вјерско-црквена. Међу њима говори се о одузимању земље од „господе“. У полтавској губернији они говоре, да на земљи нема власти, а Петроград називају перганском црквом (Апок. II. 14). Штундисте употребљавају сваку прилику за ширење своје лажне науке; они долазе у православне куће каткад и на силу, а проповиједају и јавно на улицама и пијацама. Тим начином штунда има присталица чак и у Сибирiji.

Да се ова наука шири, много помаже штундистанско Апостолско Хришћанско Друштво, основано 1863 год. у Краљевцу (Кенигсбергу) у Пруској. Ово друштво развило се по свој Русији различите брошуре, којима се иде на то, да се у православној цркви начине смутње, како би руски душмани уздрмали основе руске државе.

Међу тим појавио се и неки младостундизам. Младостундисти прекинули су сваку везу са старом штундом и у свом учењу не показују се толики противници цркви; они посјећују православно богослужење и шаљу своју дјечу у црквене школе. У два села тавридекој губернији, у којима су расколници молкани, подигли су православне храмове. Ово је имало посљеднице, да су молкани у једном селу образовали особиту секту, донску, која је прихватила пет тајана и усвојила многе православне молитве и обреде. Али у 1881 г. почеше тавридеке молкани походити проповиједајући штунде, те се међу њима створи нова секта баптиста, који своје богослужење свршују „по наитију“. А 1883 год. од баптиста изроди се нова секта тако звана друга донска, која допушта криштење дјеце, које одбацују баптисти. Отчет вели, да је штундизам распао на молкани претјераним слободоумљем и испунио их највећом мрзошћу према православију.

Утицај штундистичке науке види се и у секти халетовској међу којима се створила секта која се назива мормонска. Они јавно једу месо, живе јавно са женом не-вјенчани, дјечу не крштавају, постоји се прицепчују, али на поругу тајне прво једу, па мормони јавно хуле св. тајне и иконе. Они веде, кад су у збору, слази на њих дух, а имају и свога „живога бога“, коме се слично поштивају и који у секту ступају, њему полажу заклетву.

Молкани у источној Сибирiji, одричу црквене тајне и обреде; они уче, да човјек у наравеном животу треба да је слободан од сваких људских закона. Нијесу потребне свјетовне. За то ревнисији међу њима неће да плаћају порезе и да дају рекрутe и радо крију војничке бјегунце и друге кривце. Они молкани у источној Сибирiji обогатили су се трговином и нарочито у Благовјештенску осиглали су се на вријећају православије, удешавајући свадбе у часни пост и гонећи православне раднике да раде на велике празнике.

Међу духовборцима у Кавказу појавила се у 1894 г. нова секта, која неће да зна за световне власти, неће да служи у војсци и само зна за небесног цара и његову вољу врше, а государу императору не желе служити.

Као средства против ових раскола и секта руска црква власт има мислије, библиотекe, стоваришта икона и књига, примјерно богослужење, умножавање црквених школа. У многим епархијама склоњена су православна мисионарска братства, која дјелају на велику корист цркве. Ова братства издржавају мисионаре, подижу у селима школе потпотажу цркве у мјестима са расколничким житељством, приређују јавне разговоре с расколницима, издају и распростиру у народу листове, књиге и брошуре против раскола и сектанства. Тим начином томеко братство за 11 година обратило је у православље 7000 људи, владимирско братство 325, ставропольско 225, владикавказко 2.147, нижнегородско 450, саратовско 300 људи и т. д.

„Б. Н.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 27 новембра.

(Одликовање.) Г. командир Јанко Вукотић одликован је официрскијем крстом француске Почасне Летије.

(Из Института Царице Марије на Цетињу.) Као сваке, тако и ове године, женски институт Царице Марије славио је своје крено име Свето Ваведење 21 новембра. Најприје се служила света литургија, на којој је присуствовао Њ. В. Књаз Нашљединик Данило, Њег. С. Књажевик Мирко, руски министар К. А. Губастов, наши министри са својим госпођама, полковник руски Н. С. Сумароков са својом госпођом, институтски персонал и неколико позваних гостију.

Послије свете службе шљедовало је благодарене уз многољестивије Високима покровитељницама завода: Њеном Величанству Царици Марији Феодоровни и Њеном Височанству Књагини Милени. И службу Божју и благодарене одговарао је институтски хор неомо дивно и хармонички, да је просто милина било слушати. Ученице обично свакад саме пјевају и читају апостол и све остале молитве.

Послије благодарене било се у велику салу, гдје су ученице врло дивно испјеваале црногорску химну, која је пропраћена бурним клицањем: Живио Књаз Никола!...

Настало је читање билежака прошлогодишњег општег успјеха најбољих ученица и разданање дарова, које је вршио лично Књаз Нашљединик, похваљујући и ободрајући поједине ученице у науци. За овим се отијела руска химна „Боже Цари храни!“ која је пропраћена са громким „Ура!“ За тим је начальница Софија Петровна Мертваго прочитала ученицама брајану честитку с Ријеке, коју је најмилије извођела унутити Њезино Височанство Књагиня Милена, пуну најљепших жеља за напредак института и срећу питомца, које су то прихватице са „Многая лѣта!“

За овим је шљедовала закуека, на којој је прву здравницу подигао Књаз Нашљединик Данило у здравље Цара Николе и ободвеју Царицу, која је пропраћена са „Ура!“ иза чега је г. Губастов одздравно и пашно у здравље Њ. В. Књаза Николе, Његове Узвишене супруге, Њ. В. Књагини Милене, Њ. В. Књаза Нашљединика и све Високе Породице.

Њ. В. Књаз Нашљединик поздравно је начальница института, г-ђици Мертваго, која му се најтоплије захвалила.

Послије подна такође се било на честитање код г-де начальнице и то већини свршене ученице завода и родитељи садашњих ученица.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Пангерманско удружење.) У Берлину има неко пангерманско удружење, Alldeutscher Verband коме је девиза: Das deutsche Vaterland muss groß sein (Њемачка отаџбина мора бити већа), па гдје год има какав Њемац насељен, то наља да се узме у ту већу ъемачку отаџбину. За ове слабости ъемачке оданно се зна, али како људи хоће да забораве на такве ствари, тако смећу с ума и ъемачке спове, по којима управо Њемци били би изабрани народ, који треба да влада цијелим свијетом. Ту је онда Alldeutscher Verband, небриге омишље, каква их срећа чека, ако би свијет пошао по ъемачкој вољи. Ту скоро тај Alldeutscher Verband падао је, поводом путовања ъемачкога цара у Палестину, брошуру под насловом: Deutschlands Ansprüche an das türkische Erbe (право Њемачке на турско наслеђе). У тој брошури се познато ъемачком скромношћу доказује се, да на мјесто дикаких источанских народа у Турској треба да дођу Њемци. Руски поједини часопис „Руски Труд“ превео је речену брошуру Пангерманског Удружења, па омишље руске владине кругове, да се узму на ум од опасности које би могле Русију снаћи, ако би се практично примјењале теорије Пангерманског Удружења на ъемачке насељенике у Русији. „Руски Труд“ пише тим поводом: „Ако вам се буде малко кожа жежила, кад будете читали, да ъемачке стихије треба да замијене на истоку оне домаће дивље елементе, то би могло бити само корисно. Али ако вас буде при читану језа подишла, кад будете помислили, да гонода Њемци и нас држе исто онако за глупе и дивље, као и глупе становнике у Анадоли, да њима и Русија изгледа исто тако као пуста земља, коју треба потчињавати ъемачком насељавању, па кад онда то помислите, да су читаве губерније наше земље мјестимце насељене искључно Њемцима, па кад помислите посљеднице тога многога насељавања: онда ћемо постићи циљ с овим преводом горе споменуте брошуре, и онда господи управницима и учеванима Пангерманског Удружења само можемо од свега срца захвалити, што нам с толиком услужношћу и тако таман у добри час они отварају.“

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕЧ, 23 новембра. — Цар се повратио и Валзее.

МАДРИД, 23 нов. — Влада ће поднијети кортосима предлог о укпућу министарства колонија.

СОФИЈА, 23 нов. — Величков, министар трговине, дао је оставку, која је примљена.

КАНЕА, 23 нов. — Адмирал су објавили да ће дићи блокаду 5/12, ипак ће бити забрањен увоз оружја и муниције. Француски адмирал у пратњи другијех међународнијех бродова поћи ће на Мило, у сријетање грчког Краљевита Ђорђа.

РИМ, 24 новембра. — Критски зајам камара је усвојила са 160 против 45 гласова. Каневаро је изјавио, да је Русија предложила кандидатуру Принца Ђорђа, али да су је остале велосиле слободно усвојиле, јер је сматрају најцјелисходнијом. Италија се пије удаљила од тројног савеза; она подржава најбоље односе са својим савезницима. Ако Аустрија и Њемачка друкчије поступају, то чине из својих особитијех интереса, чим не нарушавају срдечно односе међународне.

БЕЧ, 24 новембра. — Цар је дао министру Калају велики крст Стеванова реда.

БЕРЛИН, 25 нов. — Рајхстаг је отворио престојнијем говором. Цар најављује, да су односи Њемачке са свијема велесилама непромјенљиво пријатељски. Главна сврха Царске политике јесте консолидација свјетскога мира, и за то је Цар симпатично поздравно великодушну иницијативу свога драгога пријатеља руског Цара односно конференције разоружања. За тијем Цар најављује жалост Њемачко за супругом свог вјерног савезника Франца Јосифа. Спомиње конференцију против анархиста од које се нада повољнијем резултатима. Говорећи о боравцима у Турској, Цар се нада да ће дочек гостопримли и сјајни, који одговара односима двије Царевине, који је нашао код Султана, и одушевљење османлијског становништва, које је свуда пратило њега и Царицу, бити од користи за име ъемачко и за народне интересе ъемачко. По предлогу закона о војсци, број за вријеме мира мора бити постепено увеличан, тако да ће се цијела војска у мирно доба састојати из 23 корпуса.

БУДАПЕШТ, 25 нов. — Конференција либералне странке примила је, уз најодушевљење овиције Банфију, предлог Коломана Тисе, ако закон о компромисе не буде примљен до 31/12, да се поднесе закон, који ће овластити владу, да узме потребите мјере, респективно да уздржи садашње стање, али најдуже до 31/12 г. 1899.

БУДАПЕШТ, 26 нов. — У камари је прочитано писмо председника Силађија, којим даје оставку. Камара је једнодушно закључила, да замоли Силађија, да остане на председништву, па је одложила сједнице док добије одговор од Силађија.

ПЕКИН, 26 нов. — Министар француски предао је китајској влади ултиматум, дајући на знање, да ће француска војска прећи границу, ако француски мисионери, заробљени устанима, не буду ослобођени кроз десет дана.

ЦАРИГРАД, 26 нов. — У изванредној сједници велики савјет војнички у Иадизу занима се војничкијем мјерама, које се имају узети у Македонији и Јемену.

БУДАПЕШТ, 26 нов. — Винко заступника изашао је из либералне странке, међу њима Теодор и Јулије Андраши.

БУДАПЕШТ, 27 нов. — Још десет заступника изашли су да излазе из либералне странке. Силађи упорно остаје при оставци.

ПАРИЗ, 27 нов. — Комисија за мир између Америке и Шпанске израдила је уговор мира. Не спомиње се дуг Кубе. Шпанска уступа Филиппине за милион долара.

О Г Л А С И.

Митар и Стеван, синови Сава Николина Радуловића из Комана пријешли су први прије четири године, а други о Видову-дне ове године, у Бугарску и од поласка до сада цијесу се јављали својој фамилији, те усљед поднесене молбе њиховог брата Марка, умољава се свако би о њима што год знао да достави

Канц. кн. мин. иностр. дјела.

Никола Илиј Радуловић из Комана, пошљао је има већ пет година у Цариград од тада се својој кући јављао није; његова је фамилија чула да се од назад годину дана налази у Бугарској; умољава се свако овај, који би о истом што знао да достави.

Канц. Мин. Иност. Дјела.

О Б Ј А В А.

Сагласно допису овданишњег Окр. Суда под број 396, IV-1898-79, а сазивом наредбе Вис. Сл. Великога Суда под број 1406 IV-1898-485 — с овим износи се на јавну лицитацију од данас па до 1 фебруара 1899 год., — уљана фабрика и сапунара са односним спремама Лабуна Врбице за намиру његових дугова а цијело здање дугачко је 35 м. и 50 цм. а широко 9 м. са зидовима а састоји се из два боја. На доњем боју, смјештена је уљана фабрика са два млина и сапунара, код које се пружа један депо за маслине; — а на другом боју има 4 собе и 1

кужину са једном пространим сушом, — која постоји у овој вароши на ријеци Бунару, а истој припада банита од $\frac{1}{16}$ рала и околини цардин посађен разним воћем.

Ко би речено желлио купити нека се пријави 1 фебруара овој Управи кога ће се дана уступити понудно-цу највише цијене, и према реченој наредби куповац чека ће се за новце до Ђурђевог-дана 1899 год.

Бир, 12 новембра 1898.

Број 152.

Гр. - 898-90.

Управитељ Вароши
Кан. Васиљ Дабановић.

(2-4)

МАРКЕ ПОШТАНСКЕ И ТАКСЕНЕ

употребљене од Црне Горе и осталих балканских држава купујем по највећој цијени. Оферте са цијенама послати

FELIX VIDÉKI

Briefmarken Engros-Geschäft,

Budapest

V. Váci körút 6.

(5-6)

ГОСТИОНИЦУ

близу „Зетског Дома“ од шест спаваћих соба, једне кафане, подрума на волат, трпезарије и кухиње, дајем под најам од 1 јануара 1899 године.

Ко жели исту узети, нека се обрати потписатоме.

Цетиње, 18. XI 1898.

Ђуро Шпадијер
управ. учитељ.

(2-3)

ПОЗИВ НА КУПОВИНУ СРЕЋАКА

XVII. ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

Ова од државе установљена и гарантована повчана Лутрија, састоји се из 30.000 срећака са 15000 изгодитака, подијељених у пет класа једномјесечног вучења у току за пет идучих мјесеца, почињући од 4. Јануара 1899 год.

Главни су добитци почињући од I класе и то: 20.000, 25.000, 30.000, 35.000 а достижу у петој класи:

1. Премија динара 200.000 у сребру;

1. Добитак динара 100.000 у сребру,

Са још: 70.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 15.000, и т. д.

Укупна свота новаца која се издаје на добитке износи:

Динара (браница) 3220.000 у сребру.

Срећке (лозови) за I класу коштају:

Цијела срећка фиор. 10 и 60 нов.; $\frac{1}{2}$ срећке фиор. 5 и 30 нов.; $\frac{1}{4}$ срећке фиор. 2 и 65 нов.; $\frac{1}{8}$ срећке по фиор. 1 и 33 новчића.

Уплату за срећке, најбоље је шилати са поштанском уплатницом или у писму са означеном вредношћу.

Кад примимо уплату, одмах дотичном шаљемо поручене оригиналне срећке, а по вучењу и званичну „Листу“ од извучених добитака.

План са правилном ово лутрије, свакоме на захтјев бесплатно шаљемо.

Ко жели играти на овој лутрији, нека се изволи непосредно на нашу фирму обратити.

ЂОРЂЕ Р. ОДАВИЋ и КОМП.

менаџи новаца у Београду.

NB. Из наше радње добивени су и исплаћени највећи добитци од динара: 200.000, 100.000, 70.000, 50.000, 40.000 и т. д.

(1-4)

КЛАСНА ЛУТРИЈА

ДОВИТАК ОД 300.000 ДИНАРА

КОЛЕКТУРА

КОКАНОВИЋА И ВАСИЋА У БИОГРАДУ,

ОВЛАШЋЕНИ ПРОДАВЦИ

КРАЉЕВСКО СРПСКЕ ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА ПРИВРЕДНЕ ЦИЈЕВЕ

ОДПОЧЕЛА ЈЕ ПРОДАЈУ СРЕЋАКА 17-ТОГ КОЛА КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ,

КОЈА ИМА ПЕТ КЛАСА И СТОГА

ПОЗИВА ИГРАЧЕ

на судјеловање у игрању, у 17-том колу ове Лутрије напомињући у једно да је срећа, као и до сада увијек, била наклоњена нашој радњи, те су без мало сви главни добитци у прошлом колу пали на срећке, које је наша радња продала својим играчима и да су сви ти добитци исплаћени одмах и без икаквих одбитака.

И у овом колу играју 300.000 срећака, од којих, по утврђеном распореду у пет класа 15.000 морају се извући са добитцима; значи дакле да,

ПОЛОВИНА СРЕЋАНА ДОБИЈА

Цјелокупна сума за исплату добитака у овом колу, која ће се играчима исплатити износи суму од

ДИНАРА 3.220.000 У СРЕБРУ

А подијељена је на овакве добитке

1. ПРЕМИЈА 200.000 ДИНАРА.

1 од 100.000 динара	1 од 4.000 динара
1 „ 70.000 „	1 „ 3.600 „
1 „ 50.000 „	1 „ 3.000 „
1 „ 40.000 „	1 „ 2.500 „
1 „ 35.000 „	21 „ 2.000 „
2 „ 30.000 „	+ 114 „ 1.000 „
1 „ 25.000 „	10 „ 600 „
2 „ 20.000 „	180 „ 500 „
2 „ 15.000 „	230 „ 400 „
1 „ 14.000 „	290 „ 300 „
1 „ 12.000 „	40 „ 250 „
5 „ 10.000 „	350 „ 200 „
1 „ 8.000 „	10939 „ 150 „
1 „ 7.000 „	962 „ 120 „
1 „ 6.000 „	933 „ 90 „
11 „ 5.000 „	894 „ 60 „

Према овоме, срећан играч у повољном случају може од један пут добити:

300.000 ДИНАРА

Свака класа има своје вучење

ВУЧЕЊЕ I КЛАСЕ БИЋЕ 5 ЈАНУАРА 1899 ГОД.

Цијена срећака је за све класе подједнака:

и то једна цијела срећка за I класу, кинти динара 24; половина дин. 12; четвртина дин. 6; и осмина дин. 3.

Наша радња продаје срећке, како за Србију и српске покрајине, тако и у све стране државе.

Поручбине Срећака вршимо брзо и тачно, а по сваком вучењу шаљемо купцу, бесплатно, листу о извученим добитцима.

Уплату за срећке ваља слати непосредно подписаним овлашћеним продавцима. Најлакше и најпоузданије поштанском уплатницом, а гдје нема упутничког саобраћаја, најбоље је слати новац у писму са означеном вриједношћу.

Срећке се шаљу купцима, чим се уплата прими.

На захтјев шаљемо бесплатно план играња са званичним правилом ове лутрије.

Биоград, Новембра 1893 год.

Џокановић и Васић

Краљ. Срп. овл. продајци срећака у Биограду.

(1-6)